

De pentekeningen van / Les dessins à la plume
de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914)

15) De afbeeldingen in / Les illustrations dans
Jeanne d'Arc (1898)

van / de Lodewijk **VAN LAEKEN** (1869-1930).

Het is tijd hulde aan Emiel WALRAVENS te bewijzen / Il est temps de rendre hommage à Emiel WALRAVENS.

Er zijn bijna geen artikels over hem / Il n'y a presque pas d'articles sur lui.

De beste oplossing om hem een hulde te bewijzen is zijn pentekeningen te reproduceren * . / La meilleure solution pour lui rendre hommage consiste à reproduire ses illustrations * .

Er is geen enkele afbeelding van Emiel WALRAVENS in de drie oorspronkelijke Nederlandstalige geraadpleegde uitgaven van het boek / Il ne se trouve pas la moindre illustration d'Emiel WALRAVENS dans les trois éditions originelles néerlandophones consultées du livre.

De afbeeldingen komen dus van een Franstalige uitgave bij **EHC** / Les illustrations proviennent donc d'une édition francophone des collections de la **EHC**.

© 2017, Bernard GOORDEN

BIBLIOGRAFIE / BIBLIOGRAPHIE.

Histoire de Jeanne d'Arc / L. Opdebeek. - 2 ed. - Anvers : Imprimerie nationale, 1904. - 816 p. : ill.

EHC : 813721

Roze soepele geïllustreerde omslag.

EHC: **813722**

Groene linnen band met zwarte illustratie en gulden belettering.

EHC : 814763

Rode linnen band met zwarte illustratie en gulden belettering.

EHC : 814765

Donkerblauwe linnen band met gulden versiering en belettering.

Histoire de Jeanne d'Arc : la pucelle

d'Orléans / Louis Opdebeek. - Anvers : Imprimerie nationale, 1898. - 1265 p. : ill.

EHC: 814739

Stad Antwerpen | Cultuur, Sport, Jeugd en Onderwijs | Musea en Erfgoed | [Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience](#)

(EHC) Hendrik Conscienceplein 4 | 2000 Antwerpen

Van Laeken, Lodewijk ; ***Geschiedenis van Jeanne d'Arc*** ; Bruxelles, J. Vergaert et Cie ; (1898), 967 pages. (gravures, in 8°) **II 74.287 A**

[\(KBR\) Royal Library of Belgium](#)

Van Laeken, Lodewijk ; **De geschiedenis van Jeanne d'Arc : de maagd van Orleans** ; S.l. ; s.n. **3 delen** : eerste deel, *Geschiedenis van Jeanne d'Arc* (XLIV hoofdstukken ; bladzijden 1-421) ; tweede deel, *Het verloste Frankrijk* (XLI hoofdstukken ; bladzijden 422-781) ; derde deel, *Het martelaarschap* (XXIII hoofdstukken ; bladzijden 782-967).

Augustijns Historisch Instituut

Pakenstraat 65

3001 Leuven-Heverlee

www.augustiniana.be (AHI)

GOORDEN, Bernard ; « Wie heeft de handtekening *** van Emiel **WALRAVENS** doen verdwijnen en waarom ? / Qui a fait disparaître la signature *** d'Emiel **WALRAVENS** et pourquoi ? Een afbeelding in / Une illustration dans *Histoire de Jeanne d'Arc* (1904) & *Genoveva van Brabant* (1918). Als U de afbeeldingen wilt vergelijken / Si vous souhaitez comparer les illustrations :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20VERDWNEN%20HANDTEKENING%20SIGNATURE%20DISPARUE%201%20BGGOORDEN.pdf>

Fransé uitgave / édition francophone **EHC**

Geschiedenis

II
74287

VAN

A

JEANNE D'ARC

DOOR

Lodewijk van Laeken

« NATIONALE DRUKKERIJ »

J. VERGAERT & Co, GAUCHERETPLAATS, 8, BRUSSEL-NOORD

1898

Geschiedenis van Jeanne d'Arc

DE MAAGD VAN ORLEANS

BIBLIOTHEEK
PATERS AUGUSTIJNEN
— HEVERLEE —

HOOFDSTUK I.

Bij de Feeënbron.

We bevinden ons in het kleine dorpje Domrémy, gelegen in het Noorden van Frankrijk, aan den rechteroever van de Maas.

We tellen het jaar 1428, den eersten zondag der maand Mei. 't Is volop kermis. Juist zijn de Vespers geëindigd en de jongelingen en meisjes van het dorp spoedden zich naar het *Eikenwoud*, dat zich uren en uren langs den Maasoever uitstrekt, om zich daar aan de *Feeënbron* ter feest te vereenigen.

De bron ontleende haren naam omdat er, volgens oude legenden, des nachts, bij bleeken maneschijn, slanke toovergodinnen in blank gewaad kwamen rondansen.

Alle jaren, den eersten zondag der maand Mei, was er kermis; gansch de dorpsjeugd bevond zich in het *Eikenwoud* en het feest werd opgeluisterd door de aanwezigheid van den kasteelheer, messire Paul de Joinville.

Deze dag werd telkenjare vurig verwacht door de minnende paartjes van Domrémy. Voor eenige uren vergat men de droeve tijden en den vijand — want de gruwelijke oorlog had zijn zwarte banier op het vaderland geplaatst — en gaf men zich gansch over aan de landelijke vreugde.

Men schaarde zich om den neklere vijver, met zijn betooverend water. Ieder had zijn mondvoorraad meegebracht: appelwijn en wit brood, dat de pastoor aan den zoom van het woud, onder den beroemden *Tooverboom* had gezegend.

Toen de maaltijd was afgelopen traden de meisjes, prachtig uitgedoscht

Après cette solennité on dansait gaiement la farandole... (page 2)

Pentekening bladzijde **5** / illustration page **5**
ook bladzijde **17** / illustration page **17**
van ***Geneviève de Brabant*** (1912)
of bladzijde **16**
van ***Genoveva van Brabant*** (1912)

PDF DbNL

— Vous avez bien agi, Paul! ajouta une voix derrière le groupe. (page 30)

3

Pentekening bladzijde **25** / illustration page **25**
ook bladzijde **833 ***** / page **833**
van Franstalige uitgave ***Geneviève de Brabant***
/ édition francophone (1912)
bladzijde **337 ***** / page **337**
van ***Genoveva van Brabant*** (1912)

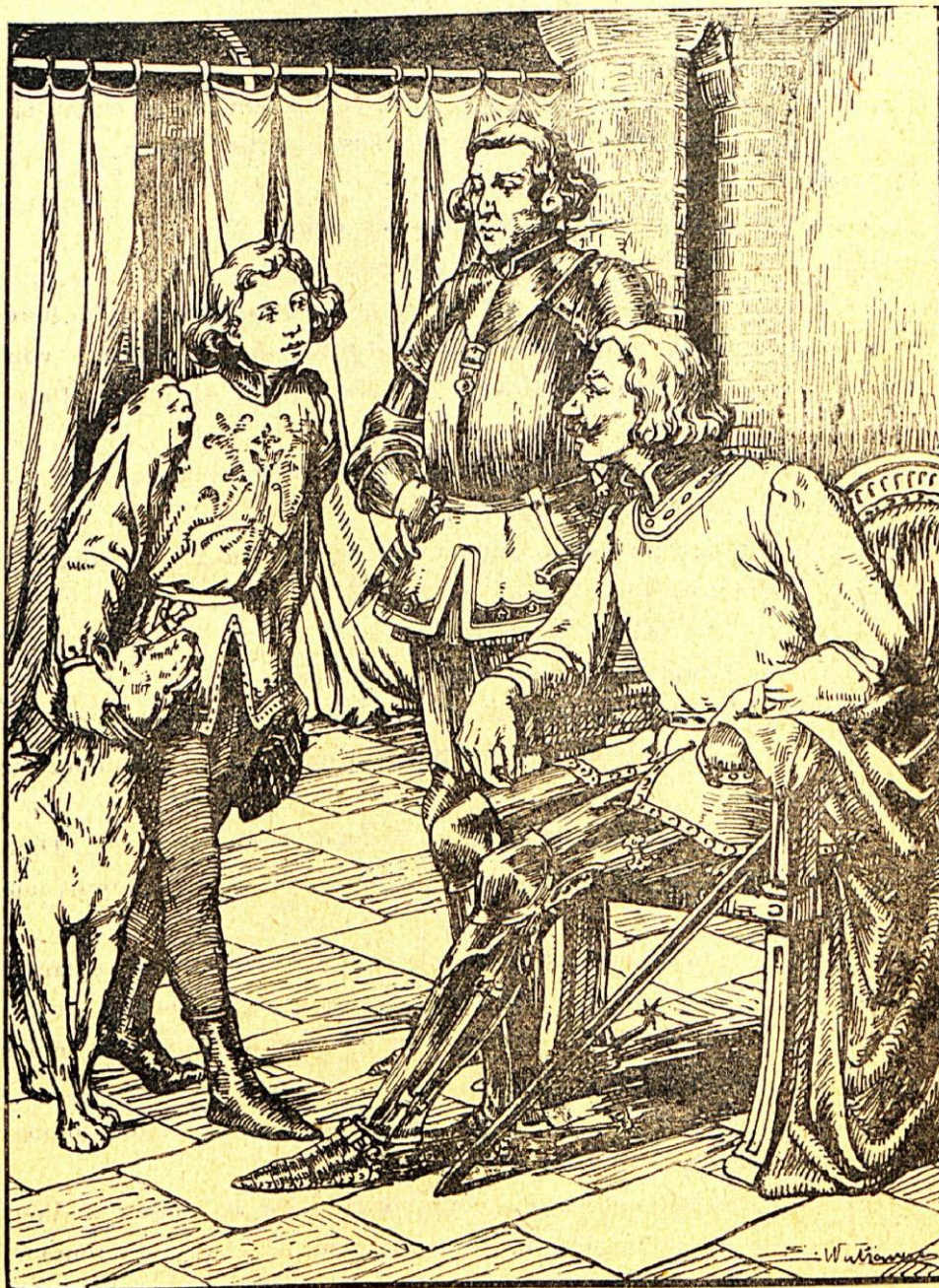
PDF DbNL

— Croyez-vous en la bonté de Dieu? (page 67)

Pentekening bladzijde **57** / illustration page **57**

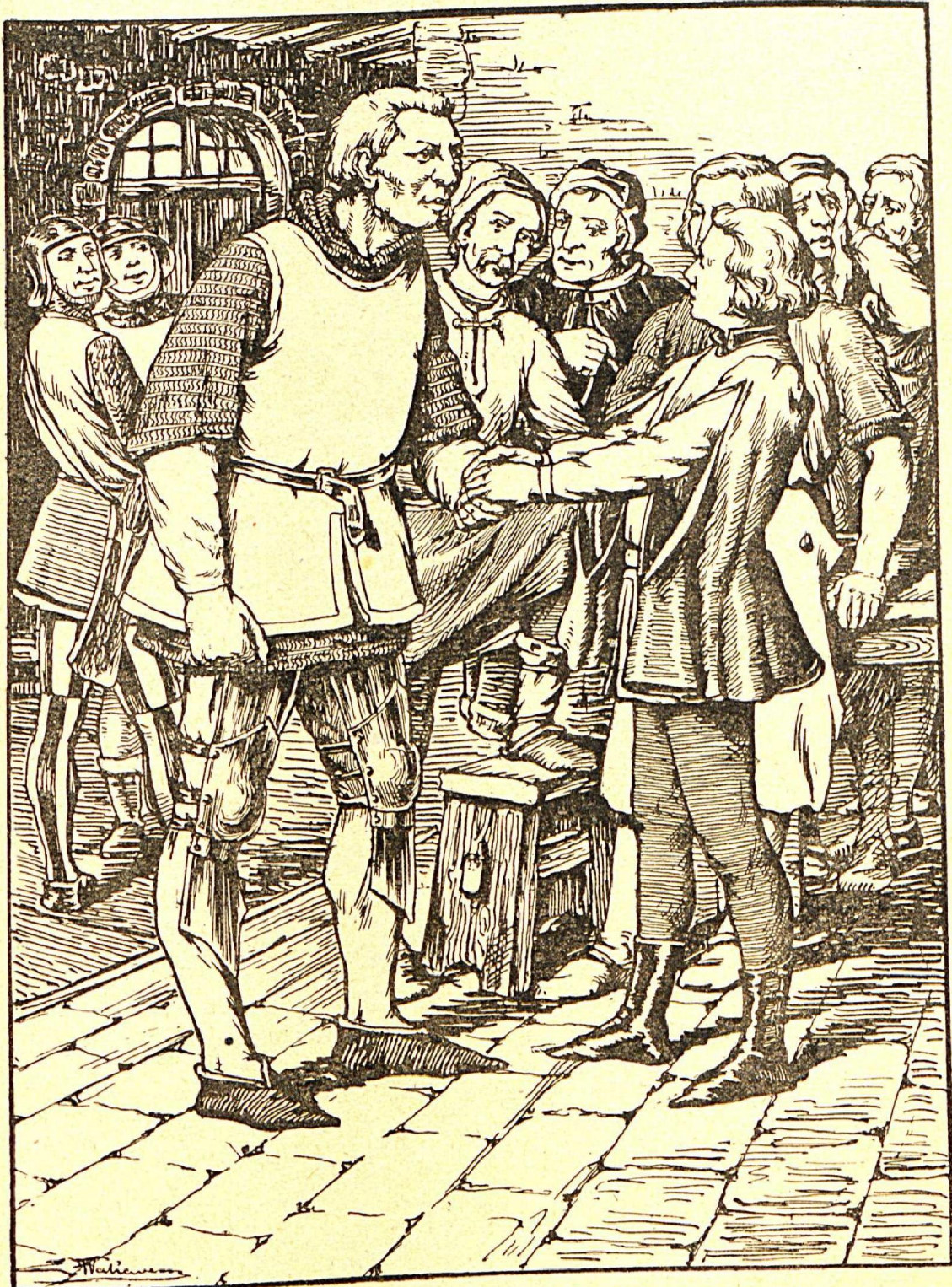

Savez-vous bien que vous êtes téméraire? (page 147)

10

Pentekening bladzijde **137** / illustration page **137**
ook bladzijde **705** / page **705**
van **Genoveva van Brabant** (1912)

PDF DbNL

Le géant semblait vivement attendri... (page 165)

Et le trio courut en hâte à la rue en s'éclairant d'une chandelle. (page 220)

— Gardez votre pitié pour vous. (page 266)

... les deux hommes aperçurent à la clarté de la torche un spectacle étrange.
(page 340)

Paul fit de la tête un geste affirmatif. (Page 708)

Pentekening bladzijde 697 / illustration page 697

BIBLIOGRAFIE / BIBLIOGRAPHIE.

Meesterwerken van / chefs-d'oeuvre de **Emiel Walravens.**

Tijl Uilenspiegel in Vlaanderen (1904) van Jan Bruylants * :

http://www.dbnl.org/tekst/bruy002tijl01_01/

De wonderlijke lotgevallen van Jan zonder Vrees (1910) van Constant de Kinder * :

http://www.dbnl.org/tekst/kind008wond01_01/colofon.php

http://www.dbnl.org/tekst/kind008wond01_01/kind008wond01_01.pdf

http://www.dbnl.org/arch/kind008wond02_01/pag/kind008wond02_01.pdf

Over / Au sujet de **Emiel Walravens.**

WYNANTS, Maurits ; “*Emiel Walravens, of de zoektocht naar een nagenoeg onbekend kunstenaar*”, in **Het Hof van Melijn** (driemaandelijks ledenblad van de vzw « *De vrienden van de School van Tervuren* »), Tervuren, 13 (2000), nr. 2, bladzijden 18-27.

GOORDEN, Bernard ; « **De pentekeningen van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : 1) De afbeeldingen in / Les illustrations dans **Groeninghe** ** (1910) van / de Abraham **HANS** » :**

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2001%20GROENINGHE%20ABRAHAM%20HANS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **2**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans *Het nevelmanteltje* (1923 ?) van / de K. **BOUTER** (= Lode **OPDEBEEK**) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2002%20NEVELMANTELJE%20kBOUTER%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **3**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans *De bokkenrijders in het land van Valkenberg* (1910) van / de Pieter **ECREVISSE** (1804-1879) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2003%20BOKKENRIJDERS%20LAND%20VALKENBERG%20PIETER%20ECREVISSE%20BGOORDEN.pdf>

N.B. : in een heruitgave van 1979 dankzij Albert VAN HAGELAND, in de reeks “*Vlaamse volksboeken*”, zijn er andere afbeeldingen maar, op eerste zicht, geen van Emiel WALRAVENS. Gratis te downloaden via LINK

<http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=ecre001bokk02>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **4**) De afbeeldingen in / Les

illustrations dans *Het kraaiennest* (1912) van / de Jan Renier **SNIEDERS** (1812-1888) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIENS%2004%20KRAAIENNEST%20SNIEDERS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **5**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans *Maria van Brabant* (1903) van / de Hubert **MELIS** (1872-1949) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIENS%2005%20MARIA%20VAN%20BRABANT%20MELIS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **6**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans *Genoveva van Brabant* (1866 **en** 1918). Une œuvre traitée par 2 auteurs : Johana-Desideria **COURTMANS-BERCHMANS** (1811-1890) et Jan **VERRIEST**, pseudonyme que nous avons percé à jour, de Lode OPDEBEEK :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIENS%2006%20GENOVEVA%20VAN%20BRABANT%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **7**) De afbeeldingen in / Les

illustrations dans ***De laatste lotgevallen van Robert en Bertrand*** (1905) van / de Jan **BRUYLANTS** (1871-1928) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2007%20ROBERT%20EN%20BERTRAND%20BRUYLANTS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **8**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans ***De dodenvelden van Siberië*** (1890) van / de Victor von **FALK** (1861-1926) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2008%20DODENVELDEN%20SIBERIE%20VON%20FALK%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **9**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans ***Vlaamsch Bloed*** (1906) van / de Lodewijk **VAN LAEKEN** (1869-1930) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2009%20VLAAMSCH%20BLOED%20LODEWIJK%20VAN%20LAEKEN%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **10**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans ***Leopold II*** (uitgavedatum : vóór 1912) van / de Abraham **HANS** (1882-1939) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2010%20LEOPOLD%20II%20ABRAHAM%20HANS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **11**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans *Lange Wapper* (o. a. 1912) van / de Karel **ADRIAENSSENS** en van / de Abraham **HANS** (1882-1939) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2011%20LANGE%20WAPPER%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **12**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans *De brandstichter* (1923) van / de Jan Renier **SNIEDERS** (1812-1888) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2012%20BRANDSTICHTER%20SNIEDERS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « Welke **pentekeningen** van Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) waren in Abraham **HANS**' *Antwerpen in zijn verleden* (1907) ? ... » :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%20ANTWERPEN%20IN%20ZIJN%20VERLE>

[DEN%201%20ABRAHAM%20HANS%20BGOOR
DEN.pdf](#)

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **13**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans ***De Italiaansche vuurwerkmaker van*** / de Abraham **HANS** (1882-1939) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2013%20ITALIAANSCH%20VUURWERKMAKER%20ABRAHAM%20HANS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **14**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans ***Alva's standbeeld van*** / de Abraham **HANS** (1882-1939) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2014%20ALVAs%20STANDBEELD%20ABRAHAM%20HANS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « *Des illustrations dans 3 livres d'Abraham HANS : A travers la Belgique (Op reis door België), Kerlingaland et Schelde vrij* » :

<http://www.idesetautres.be/upload/ILLUSTRATIONS%20dans%20KERLINGALAND%20%20A%20TRAVERS%20LA%20BELGIQUE%20et%20SCHELDE%20VRIJ%20de%20Abraham%20HANS.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « *B. H. HANS est-il le même illustrateur que **E. HANS** ? ... / Is B. H. HANS dezelfde illustrator als **E. HANS** ? ...* »
(Prachtige pentekeningen o. a. van windmolens / De superbes illustrations, e. a. de moulins à vent) :
<http://www.idesetautres.be/upload/BH%20HANS%20EHANS%20ILLUSTRATIONS%20AFBEELDINGEN%20ABRAHAM%20HANS%20BGOORDEN.pdf>

Enkele werken van Abraham HANS met pentekeningen o. a. van Emiel Walravens / Quelques oeuvres d'Abraham HANS avec des illustrations e. a. d'Emiel Walravens.

Abraham **HANS** ; *Kerlingaland* (Geschiedenis, legenden, zeden en gewoonten der kustbewoners); Antwerpen, Lodewijk Opdebeek ; 1912, 267 pages.

INHOUDSOPGAVE

Van Abraham **HANS**' *Kerlingaland*
+ **register afbeeldingen**

met **INTERNET links** naar de **22** hoofdstukken die **GRATIS** te downloaden zijn.

<http://www.idesetautres.be/upload/KERLINGALAND%20ABRAHAM%20HANS%20INHOUDSOPGAVE%20TABLE%20MATIERES%20HOOFDSTUKKEN%20CHAPITRES%2001-25%20REGISTER%20INDEX%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%20BGOORDEN.pdf>

Abraham **HANS** ; *A travers la Belgique* ; Anvers, Lode Opdebeek ; s. d. : 1911 ? ; 3 tomes en 1 volume : 95 + 102 + 151 pages (titre originel : *Op reis door België*).

TABLE DES MATIERES de *A travers la Belgique* d'Abraham **HANS** + **index des illustrations** avec liens **INTERNET** vers les **60** chapitres, qui peuvent être téléchargés

GRATUITEMENT :

<http://www.idesetautres.be/upload/A%20TRAVERS%20LA%20BELGIQUE%201-3%20ABRAHAM%20HANS%20TABLE%20MATIERES%20INDEX%20ILLUSTRATIONS%20AVEC%20LIENS%20INTERNET%20BGOORDEN.pdf>

Tous les titres d'*Arts et métiers* par A. **DUMOULIN** seront, dans quelques semaines, également accessibles et téléchargeables **gratuitement** sur : www.idesetautres.be

« *La pierre* » :

<http://www.idesetautres.be/upload/PIERRE%20DUMOULIN%201926%20ABRAHAM%20HANS.pdf>

« *Le pain* » :

<http://www.idesetautres.be/upload/PAIN%20DUMOULIN%201926%20ABRAHAM%20HANS.pdf>

N.B. : les autres pourraient éventuellement être mis progressivement à disposition selon un ordre de priorité déterminé par les intéressé(e)s.

ADDENDUM.

Emiel Walravens c/o Historische drukkerij Turnhout :
http://archive.historischedrukkerij.be/search?query=Emiel+Walravens&query_type=keyword&record_types%5B0%5D=Item&record_types%5B1%5D=File&record_types%5B2%5D=Collection&submit_search=Search&page=1

o. a. **Groeninghe** (1910) **

Prachtig werk !